

تغییرات برخی از شاخص‌های سوخت و ساز استخوان در پرکاری تیروئید ناشی از بیماری گریوز^۱

دکتر حمید نصری^۱، دکتر آذر برادران^۲، دکتر آمنه رضایوف^۳

چکیده

افزایش هورمون‌های تیروئید که در نتیجه پرکاری تیروئید ایجاد می‌شود با تغییر تعادل بین ساخت و جذب استخوان باعث افزایش کلسیم خون، افزایش آلکالین فسفاتاز و افزایش دفع ادراری کلسیم می‌شود. بر همین اساس و با توجه به شرایط کشور ما از نظر تغذیه مواد لبنی و کلسیم‌دار بر آن شدیم تا طی پژوهشی اثر پرکاری تیروئید را بر برخی از شاخص‌های استخوانی بسنجیم. به این منظور، در سال ۱۳۷۸، ۳۶ بیمار (۳۰ زن و ۶ مرد) مبتلا به پرکاری تیروئید ناشی از بیماری گریوز در درمانگاه غدد مرکز پزشکی ضرابخانه تهران انتخاب شدند. بیماران در دو گروه سنی ۴۰-۱۷ سال (۲۳ نفر) و بالای ۴۰ سال (۱۳ نفر) قرار گرفتند. گروه شاهد ۳۵ نفر بودند که در دو گروه سنی ۴۰-۱۷ سال (۲۵ نفر) و بالای ۴۰ سال (۱۰ نفر) قرار و از نظر سن و جنس با افراد بیمار گزینش شده مشابهت داشتند. متغیرهای مورد بررسی در این مطالعه مقدار آلکالین فسفاتاز، کلسیم، فسفر، اسید فسفاتاز سرم و مقایسه تغییرات آنها با افراد شاهد بود. مقایسه آماری میانگین غلظت آلکالین فسفاتاز بیماران مبتلا به پرکاری تیروئید با افراد شاهد در افراد بالاتر از ۴۰ سال ($P < 0/05$) و در افراد ۴۰-۱۷ سال ($P < 0/01$) افزایش معناداری نشان داد. مقایسه میانگین غلظت کلسیم بیماران مبتلا به پرکاری تیروئید با افراد شاهد در دو محدوده سنی تفاوت معنی‌داری را نشان نداد. این بررسی نشان می‌دهد که میانگین غلظت آلکالین فسفاتاز بیماران در مقایسه با افراد شاهد افزایش داشته که خود می‌تواند به عنوان پیامد افزایش میزان جذب و تشکیل استخوان و یا به عبارتی به دلیل افزایش تغییرات ساختمانی در استخوان‌ها باشد. از طرفی عدم تفاوت معنی‌دار بین غلظت کلسیم افراد بیمار در مقایسه با افراد شاهد می‌تواند مربوط به کمبود مصرف لبنیات، مواد پروتئینی و در نتیجه کاهش مصرف روزانه کلسیم باشد.

واژه‌های کلیدی: بیماری گریوز، کلسیم، فسفر، آلکالین فسفاتاز

● بודجه این طرح پژوهشی از سوی دانشکده علوم دانشگاه تهران تأمین شده است.

۱ - استادیار بیماری‌های داخلی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، نشانی: شهرکرد، بیمارستان هاجر، بخش داخلی، تلفن: ۰۳۸۱-۲۲۲۰۰۱۶

۲ - استادیار باتولوژی مرکز تحقیقات آزمایشگاه‌های رفرانس ایران

۳ - استادیار فیزیولوژی دانشکده علوم دانشگاه تهران